

ГОВЬСҮМБЭР АЙМГИЙН САНХҮҮГИЙН ХЯНАЛТ, АУДИТЫН

АЛБАНЫ 2021 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН

2022 оны 01 дүгээр сарын 05-ны өдөр.

НЭГ. ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Манай байгууллага нь 2021 онд Үндэсний хөгжлийн цогц бодлого, Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, түүнийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө, үндэсний хөтөлбөр, эдийн засаг нийгмийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэл аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт, тусгагдсан зорилтуудыг төлөвлөгөөндөө тусган санхүүгийн хяналт, аудитын чиглэлээр холбогдох хууль, тогтоомж, стандарт, дүрэм журмын мөрдөлтөнд хяналт тавьж илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгуулах, үнэлэлт дүгнэлт өгөх, цаашид авах арга хэмжээний санал хүргүүлэх, мэргэжил арга зүйн туслалцаа үзүүлэхэд гол үйл ажиллагаагаа чиглүүлэн ажиллаж байна. Төсвийн хяналт, эрсдэлийн удирдлагын газраас өгсөн чиглэл болон аймгийн Засаг даргатай байгуулсан гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тулгуурлан ажлын төлөвлөгөөгөө жил, улирал, сар, долоо хоногоор төлөвлөн хийж биелэлтэнд нь хяналт тавин ажиллаж байна. Өнгөрсөн онд нийт 13 удаагийн сургалтанд хамрагдаж байсан бол тайлант хугацаанд Удирдлагын академиас зохион байгуулсан “Төрийн албан хаагчийн мэргэшүүлэх дунд хугацааны сургалт”, Мэргэшсэн нягтлан бодогчдын институтээс зохион байгуулсан “Тасралтгүй боловсрол”-ын сургалтанд тус тус цахимаар хамрагдсан. Мөн тайлант хугацаанд нийт ажлын байран дахь сургалт-5, мэргэшүүлэх сургалт-3, цахим сургалт-16, танхим-2 нийт 26 сургалтанд 100 хувь хамрагдсан. Мөн Баянтал сумын төсвийн байгууллагын удирдлага болон нягтлан бодогч нарт шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангуулахаар сургалт зохион байгуулсан. Монгол бичгийн хэрэглээг нэмэгдүүлэх үүднээс байгууллагадаа 2021 оноос эхлэн хүмүүн бичиг сонин захиалж байгаа. Мөн Төрийн соёрхолт ардын багш Ш.Чоймаа багшийн “нийтийн хэрэгцээний монгол бичгийн цахим сурах бичиг” цуврал 25 хичээлийн цахим сургалтанд хамрагдсанаас гадна дотоод сургалтыг 5 удаа зохион байгуулсан. Мөн Говьсүмбэр аймгийн хэлний бодлогын салбар зөвлөлөөс “Миний монгол бичиг” аяны хүрээнд зохион байгуулсан уралдаанд амжилттай оролцсон.

ХОЁР.САЛБАРЫН ХУУЛЬ ТОГТООМЖИЙН ХЭРЭГЖИЛТ, САНХҮҮГИЙН ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТЫН ЧИГЛЭЛЭЭР ИЛЭРСЭН АСУУДЛУУД

2.1 Төлөвлөгөөт хяналт, шалгалт:

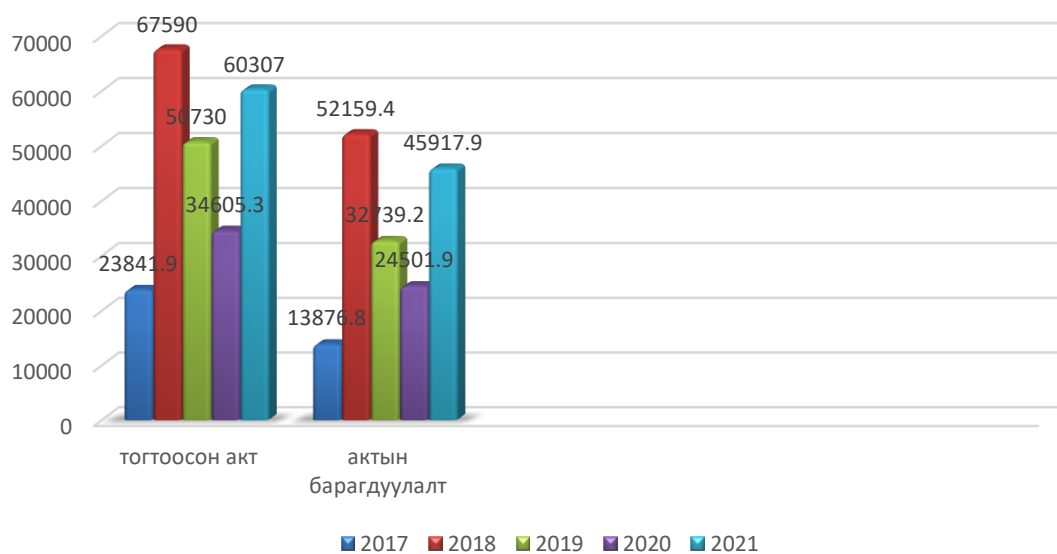
2021 онд санхүүгийн хяналт шалгалт-16, дотоод аудит-2 нийт 18 хяналт шалгалт төлөвлөснөөс төлөвлөгөөт 11, төлөвлөгөөт бусаар байгууллагаас ирүүлсэн албан тоот, иргэний өргөдлийг үндэслэн 6 нийт 17 хяналт шалгалт хийсэн. Одоогоор 4 хяналт шалгалт хийгдэж байна. Шалгалтын явц 90 хувьтай. Өмнөх оны мөн үеэс 5 хяналт шалгалтаар нэмэгдсэн байна. Шалгалтаар нийт 726.132,5 мянган төгрөгийн зөрчил илрүүлснээс 28.567,1 мянган төгрөгийг орон нутгийн орлого болгуулахаар, 31.739,9 мянган төгрөгийг хувь хүнд нь буцаан олгуулахаар улсын ахлах байцаагчийн нөхөн төлбөрийн акт тогтоов. Актын барагдуу лалт 76.1 хувьтай байна. Мөн тайлант хугацаанд 234.790,7 мянган төгрөгийн албан шаардлага хүргүүлж биеэлтийг хангуулж ажиллалаа.

Тайлант хугацаанд шалгалтанд хамрагдсан 64 байгууллагын давхардсан тоогоор 153 албан хаагчид зөрчил дутагдлаас урдчилан сэргийлэх талаар мэргэжил арга зүйн зөвлөгөөг өгч ажиллалаа. Дээрх байгууллагуудад хяналт шалгалт хийхдээ холбогдох хууль тогтоомж болон тэдгээрт нийцүүлэн гаргасан ЗГ-ын тогтоол, тушаал, шийдвэр, заавар журмуудын хэрэгжилтийг шалгав. Шалгалтаар ихэвчлэн “Төсвийн тухай хууль”, “Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль”, “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай” хуулиуд болон Засгийн газрын тогтоол, Сангийн сайдын тушаалууд зөрчигдсөн байна. Холбогдох хуулиудаас “Төсвийн тухай” хуулийн хэрэгжилт 95 хувь, “Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай” хуулийн хэрэгжилт 80 хувь, “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай” хуулийн хэрэгжилт 90 хувьтай байна.

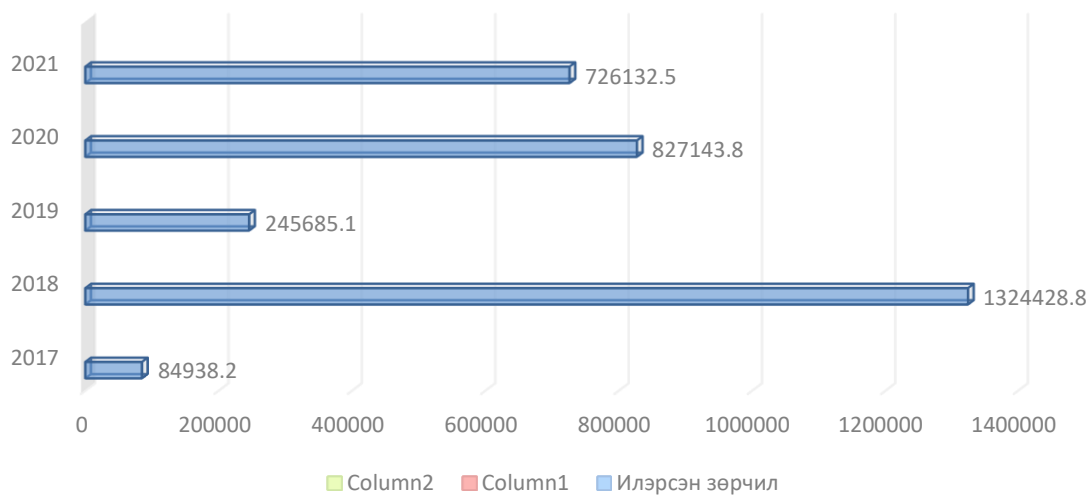
2.2 Төлөвлөгөөт бус хяналт, шалгалт:

Тайлант хугацаанд төлөвлөгөөт бусаар 3 байгууллагаас 3 өргөдөл, 3 иргэнээс 3 өргөдөл нийт 6 өргөдөл ирсэн бөгөөд хариуг холбогдох газарт нь хуулийн хугацаанд нь хүргүүлсэн.

Актын барагдуулалт

Илэрсэн зөрчил

2.3 Шилэн дансны хяналт шалгалт:

Манай байгууллагаас Шилэн дансны тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.2-т заасны дагуу аймгийн төсөвт болон орон нутгийн өмчит байгууллагуудын шилэн дансны цахим хуудсанд байнгын хяналт тавьж ажилладаг. Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг ханган ажиллах зорилгоор аймгийн төсвийн болон ОНӨҮГ, сан, орон нутгаас татаас авч буй хувийн цэцэрлэгүүд гэсэн нийт 77 байгууллагын шилэн дансны цахим хуудсанд хяналт шалгалтыг сар бүр тогтмол хийж байна. Тайлант хугацаанд нийт 27 байгууллагын шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг нэг бүрчлэн хянан шалгалаа. Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт эхний 11 сарын байдлаар 96.7 хувь байна. Өмнөх оны мөн үеэс 9,2 хувиар өсчээ. 2021 оны 3 дугаар улирлын шилэн дансны тайлан илгээлт 100 хувь. Шилэн дансны цахим хуудсанд мэдээлэл дутуу буюу зөрүүтэй илэрхийлсэн давхардсан тоогоор 39 байгууллагуудад хугацаатай албан бичиг хүргүүлэн биелэлтийг нь хангуулан ажиллалаа. Тайлант хугацаанд Баянтал, Шивээговь сумдын Байгаль хамгаалах сан, Мал хамгааллах сангуудын цэсийг хаалгуулсан.

Мөн байгууллагуудын шилэн дансны мэдээ оруулалтыг тогтмол хянаж байх үүднээс ил тодын самбар ажиллуулж байна. Дээрх самбарыг иргэдэд нээлттэй ил тод ажиллуулснаар өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад байгууллагууд мэдээллийг үнэн зөв бодьтой хийж хэвшиж байна.

Хяналт, шалгалтаар илэрч буй зөрчил дутагдлаас авч үзвэл:

Тухайн тайлант хугацаанд хийгдсэн хяналт шалгалтаас үзэхэд нийтлэг дараахь зөрчлүүд илэрлээ. Үүнд:

- Байгууллагын дотоод хяналтын нэгжийн үйл ажиллагааны хувьд зарим байгууллага нь огт хийдэггүй, хийсэн байгууллага нь шаардлага хангахгүй санхүүгийн үйл ажиллагаандаа бус үндсэн үйл ажиллагаандаа хийж хангалтгүй ажилладаг /ЗГ-ын 311 дүгээр тогтоол /
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн хэрэгжилт хангалтгүй байна.

Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг шалгахад илэрч буй нийтлэг зөрчлүүд:

- Төсвийн хэтрэлт хэмнэлтийн тайлбар бичдэггүй /ШДТХуулийн 6.3.3 заалт/
- Байгууллагын батлагдсан орон тоонд орсон өөрчлөлтийг буруу илэрхийлдэг
- Байгууллагын батлагдсан төсөвт орсон нэмэлт өөрчлөлт цэсийг буруу илэрхийлдэг.

ГУРАВ. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ.

Сар бүр ажлын төлөвлөгөө гарган байгууллагын даргаар батлуулан төлөвлөгөөний дагуу ажилладаг. Байгууллагын ил тод байдал болон мэдээ мэдээллийг олон нийтэд ил тод нээлттэй байлгах үүднээс байгууллагын цахим хуудас болон мэдээллийн самбараа тогтмол шинэчилдэг. Удирдах ажилтны шуурхай зөвлөгөөнд 14 хоног дутам сууж орон нутагт хийгдэж байгаа цаг үеийн ажлуудын талаарх мэдээллийг тогтмол авдаг. Тайлант хугацаанд удирдах ажилтны шуурхай зөвлөгөөнд 22 удаа оролцсон бөгөөд байгууллагатай холбоотой үүрэг даалгаварыг хугацаанд нь гаргаж холбогдох газарт нь хүргүүлж ажилласан. Үүргийн биелэлт 100 хувь ба тайланг ХШҮДАХэлтэст тухай бүр хүргүүлсэн. Тайлант хугацаанд удирдах ажилтны шуурхай зөвлөгөөнд цахим болон танхимаар оролцсон. Мөн шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтэнд хяналт тавьж ажиллахаас гадна сар бүрийн 15-нд аймгийн Засаг дарга, аймгийн ИТХурал болон Санхүү, төрийн сангийн хэлтсийг мэдээллээр ханган ажиллаж байна. Байгууллагаас төлөвлөгөөт болон төлөвлөгөөт бусаар хийгдсэн 17 хяналт шалгалтын баримтыг цахимжуулсан. Аймгийн Прокурорын газартай хамтран ажиллах санамж бичиг байгуулахаар төслөөр явуулсан боловч хариу ирээгүй байна. Гэхдээ хугацаандаа барагдуулаагүй 29.365,7 мянган төгрөгийн актын биелэлтийг

хангуулахаар хамтран ажилласан бөгөөд 13.986,6 мянган төгрөгийн акт нь бүрэн барагдсан.

Байгууллагын мэдээ тайланг тогтмол цаг хугацаанд нь тайлагнаж холбогдох газарт нь бүрэн хүргүүлж хэвшсэн. Үүнд:

- Сарын ажлын тайлан-12
- 2021 онд аймгийн нийгэм эдийн засгийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэлийн тайлан-2
- Шилэн дансны тайлан-12
- төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээ-12
- НДШ тайлан-12
- Татварын тайлан-4
- Санхүүгийн тайлан-4 нийт 58 тайланг хугацаанд нь гаргаж холбогдох газарт нь хүргүүлсэн.

ДӨРӨВ. ТӨСӨВ САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА.

Манай байгууллага нь тайлант хугацаанд нийт 86411,7 мянган төгрөгийн төсөвтэй бөгөөд 3 орон тоотой ажиллаж байна. Байгууллагын төсвийн сахилга батыг сайжруулах үүднээс төсвийг зориулалтын дагуу батлагдсан төсвийн хүрээнд зарцуулсан. 2021 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар “Зөрчилгүй” дүгнэлт гардан авсан. Тайлант хугацаанд өр авлага үүсгээгүй. Төсөв, санхүүгийн тайланг тогтмол цаг хугацаанд нь тайлагнаж холбогдох газарт нь бүрэн хүргүүлсэн.

ТАВ. БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг хангах үүднээс сар бүрийн 15-ны дотор төсвийн болон ОНӨУҮГ-уудын шилэн дансны мэдээ мэдээлэлээ байршуулж байгаа байдлыг шалгаж мэдээ мэдээлэлээ хуулийн хугацаанд байршуулаагүй болон дутуу байршуулсан байгууллагуудад заавар зөвлөгөө өгч ажилладаг. Тайлант хугацаанд Шилэн дансны тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн хэрэгжилт 96,7 хувь байна. Хуулийн хэрэгжилт хангалтгүй байсан мэдээлэлээ хугацаанд нь байршуулаагүй давхардсан тоогоор 39 байгууллагад албан тоот хүргүүлж биелэлтийг 100 хувь хангуулан ажилласан. Эхний 3 дугаар улирлын байдлаар шилэн дансны тайлан илгээлт 100 хувь байна. Мөн шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг сайжруулах үүднээс сар бүр 3 байгууллагын шилэн дансны цахимхуудсанд мэдээ оруулалтад нэг бүрчлэн хяналт шалгалт хийж мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгч ажиллаж байна.

ЗУРГАА. ДҮГНЭЛТ

Санхүүгийн хяналт, аудитын алба нь санхүүгийн холбогдолтой хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангуулах, үйл ажиллагаа нь хуульд нийцэж байгаа эсэхэд байнгын хяналт тавьж ажилладаг.

Манай байгууллага нь орон тоо дутмаг учраас ажлын ачаалал өндөртэй ажилладаг бөгөөд төлөвлөгөөт хяналт шалгалтууд хугацаандаа хийгдэхгүй байна. Тиймээс орон тоог нэмэгдүүлэх шаардлагатай байна. Мөн шалгалтаар тогтоогдсон актын төлбөрийн барагдуулалт өмнөх онтой харьцуулахад 19,5 хувиар өссөн нь санхүүгийн сахилга бат сайжирч байна гэж дүгнэж байна.

ДОЛОО.САНАЛ

1. Дотоод аудитын талаарх сургалт, мэдээ мэдээллээр тогтмол хангах.
2. Мэдээллийн нэгдсэн сантай болох.

ТАЙЛАН БИЧСЭН:

ДАРГА

Н.АЛТАНЦЭЦЭГ